

**Examensarbeten inom Trädgårdsingenjörsprogrammet
2006:10**

(ISSN 1652-8152)

DESIGN OCH FÖRÄDLING AV EN LITEN OCH KUSTNÄRA TRÄDGÅRD

Design and development of a small by the coast garden

av
Annelie Thell

Landskapsplanering 10 p
Handledare: Mona Wembling
Examinator: Allan Gunnarsson
Institutionen för Landskapsplanering
Box 58, 230 53 Alnarp

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.
1. SAMMANFATTNING	4
2. SUMMERY	5
3. INLEDNING	6
3.1 Bakgrund	6
3.2 Syfte	6
3.3 Metod	6
3.4 Avgränsningar	6
4. FÖRUTSÄTTNINGAR OCH UTGÅNGSPUNKTER	7
4.1 Kullaberg	7
4.2 Mölles bebyggelse	7
4.3 Den kustnära trädgårdens växter	8
<i>Kullabergs kustvegetation</i>	8
<i>Floran i Mölles trädgårdar</i>	8
<i>Typiska växter i den kustnära trädgården</i>	8
4.4 Den lilla trädgården	9
– <i>Anpassa växter efter ytan</i>	9
– <i>Nivåskillnader förstärker rumskänslan</i>	9
– <i>Diagonal gång ökar djupet i trädgården</i>	9
– <i>Bygg med växter på höjden</i>	
5. NULÄGESBESKRIVNING	10
6. FÖRÄDLING AV VILLA MALMS TRÄDGÅRD	12
6.1 Behovsanalys	
<i>”Sommarställe med plats för umgänge i engelskinspirerad grönska”</i>	12
	12
6.2 Koncept	12
6.3 Gestaltning	12

– <i>Liten kustnära trädgård med engelsk prägel</i>	12
– <i>Uteplatsen</i>	13
– <i>Gångstråk</i>	13
– <i>Uthus blir lusthus med uteplats</i>	14
– <i>Rabatt för kustnära läge</i>	14
– <i>Rabatten intill uteplatsen</i>	14
– <i>Planbeskrivning</i>	16
7. VÄXTLISTA	17
7.1 Träd	17
7.2 Buskar	17
7.3 Klätterväxter	17
7.4 Rosor	18
7.5 Perenner	18
7.6 Gräs	19
8. REFLEKTIONER	20
9. KÄLLFÖRTECKNING	21
10. BILAGOR	
10.1 Tomtritning	
10.2 Illustrationsplan	
10.3 Perspektivbild	

1. SAMMANFATTNING

En liten trädgård som dessutom utsätts för hårt kustklimat kan vara svår att gestalta. Begränsningar i utrymme och växtmaterial ökar behovet av en fördjupad kunskap för att nå önskade mål.

I detta examensarbete har utmaningen varit att skapa en funktionell och lägesanpassad trädgård till ett hus med en väldigt liten strandtomt i Mölle, en liten hamnby vid Kullabergs sydkust. Villa Malm som huset kallas ligger direkt på urberget i en tät bebyggelse där trädgårdarna oftast är väldigt små och utsatta för hårda, salta vindar. Sommartid vistas flera familjer här och trädgården skall fungera som samlingsplats vid måltider såväl som ett skönt extra rum.

Litteraturstudien såväl studien av platsen och dess omgivningar innefattar kustens växter, den lokala floran och miljön, samt idéer för den lilla trädgården. Utifrån de kunskaperna och en behovsanalys har jag gjort en trädgårdsplan med tillhörande beskrivningar och bilder.

Min förhoppning är att andra som skall planera en trädgård med dessa förhållanden kan nyttja mina studier som underlag eller inspiration.

2. SUMMARY

A small garden exposed to a harsh coastal climate can be difficult to design. Limitations in space and in plant varieties increase the needs of an in-depth knowledge to achieve wanted goals.

In this degree project the challenge has been to create a functional and position adapted garden for a very small beach house lot in Mölle, a little harbour village at the south coast of Kullaberg. “Villa Malm”, is situated directly on the bedrock in a close settlement where the gardens, in most cases are very small and exposed to strong salty winds. Several families stay here during the summer and the garden will have the function of an outdoor gathering place for meals, as well as providing extra space.

Literature studies as well as site- and surrounding studies includes coastal plants, the local flora and environment, and ideas for the small garden. On this basis of this knowledge and with an analysis of the needs of the family I have produced this garden plan. Enclosed are descriptions and pictures of my work as a result of my study.

Hopefully someone who is planning a garden with these conditions can use my results as a knowledge giving base or as an inspiration.

3. INLEDNING

3.1 Bakgrund

”Villa Malm” ligger 20 meter från vattenbrynet i välkända badorten Mölle. Huset i Mölle ligger tätt placerade på bergsslutningen och jag tror ”Villa Malms” 60 m² stora trädgård är den minsta. Sommartid vistas flera familjer här och trädgården skall fungera som en samlingsplats vid måltider, och naturligtvis också vara vacker och trivsamt. Huset och trädgården ligger direkt på urberget och utsätts för mycket vind och salt.

3.2 Syfte

Utmaningen är att skapa en användbar trädgård trots dess begränsningar, samt att ståndorten på platsen ställer krav på ett specifikt växtmaterial. Hur gör man en liten kustträdgård användbar för familjesamlingar och lek och samtidigt en vacker grön miljö? Jag vill skapa en lösning som är anpassad efter förhållandena som råder: liten yta, kustklimat och krav på vistelse i form av sitt och matplats. Målet är att använda kunskaperna jag fått under min utbildning till att gestalta trädgården så den blir funktionell och lägesanpassad och att jag inte skall förbise detta av personliga skäl och åsikter.

3.3 Metod

- Litteratur och webbstudie om kustträdgårdens växter och om växter som passar in i den lilla trädgården.
- Studier av växter som finns i omgivningen för att få reda på vad som fungerar samt av vilka övriga material som passar in i miljön.
- Analys av beställarens behov och önskemål.
- Utifrån dessa studier och analyser har jag sedan designat trädgården och valt lämpliga växter.

3.4 Avgränsningar

Jag har valt att avgränsa gestaltningen av trädgården till baksidan av huset eftersom tomten på framsidan är obefintlig och väster om huset finns det endast utrymme för en grusgång. Öster om huset finns två små rabatter som jag väljer att inte göra om då jag tycker de fungerar bra som de är.

4. FÖRUTSÄTTNINGAR OCH UTGÅNGSPUNKTER

4.1 Kullaberg

Kullaberg är beläget i nordvästra Skåne. Berget är en urbergshorst som till största delen består av gnejs vilket ger mager jordmån och fattig vegetation, men här finns även diabas och amfibolit som ger näringsrikare stråk för floran. Berget är mestadels skogsklätt med *tall*, *ek* och *bok* men det finns även enbuskmarker där det växer *ljung*, *blåbär* och olika *gräsarter*. Här finns också fuktmarker och en speciell kustvegetation som jag studerat lite extra eftersom trädgården jag skall göra om ligger längst ner på bergets sydsida.

Bild 1. Kullabergs sydkust. (Foto: Annelie Thell, 2006-09-23)

Bild 2. Husen kring Mölle hamn. (Foto: Annelie Thell 2006-09-23)

4.2 Mölles bebyggelse

Mölle är en liten hamnby nedanför Kullabergs sydsluttning. Här ligger husen tätt direkt på bergssluttningen ner mot strandkanten, vilket ger de flesta husen utsikt över Kattegatt och Danmark borta vid horisonten. Hustyperna är av mycket varierande slag. Här finns målade trähus korsvirkeshus och putsade hus samt ett och annat funkishus. De flesta husen är byggda mellan 1875-1930. Gemensamt för flertalet hus i Mölle är dess små trädgårdar. Man ser samma växter återkomma i många av trädgårdarna liksom i Kullabergs natur. Ett annat material som är återkommande i byn är de murade stenmurarna som ramar in tomterna.

Bild 3. Villa Malm med omnejd (Foto: Annelie Thell 2006-09-23)

4.3 Den kustnära trädgårdens växter

Kullabergs kustvegetation

På de vindpinade klipporna förekommer enbart *lavar* men i sprickorna finns även *trift*, *strandaster* och *skörbjugsört*. Vegetationen är väldig varierande beroende på väderstrecket. Nordkusten präglas av gräs och ljunghedar med arter som *hönsbär* och *stensöta*. De södra branterna är mycket artrikare, där växer *tjärblomster*, *blodnäva*, *slätterfibbla* och i de näringsrika dalarna uppträder också *blåsippor*, *gulsippor*, *vitsippor* och *ramslök*. I vissa områden uppträder även sällsyntheter som *hålnunneört* och *månviol*. På marken och klättrande upp för trädstammar växer *kaprifol* och *murgröna*. Nära branterna övergår *ekskog* till knotiga väderbitna *askar* och *lindar*. Flera olika arter *björnbär* växer också här, som den unika arten *Rubus kullensis*. Totalt finns hela 70 % av vår svenska flora på Kullaberg om man bortser från rena fjällväxter.¹

Floran i Mölles trädgårdar

Det finns en handfull växter som man kan se i de flesta av trädgårdarna. De vanligaste är *oxeln* och *vresrosen*. Oxeln används här mest som häckplanteringar, men även som alléträd i utsatta lägen. Vresrosen är det många som har framför sitt hus för att dämpa de salta vindarna, och även andra rosor verkar trivas här. Stora, gamla och ovanligt fina exemplar av *murgröna* och *bokharabinda* växer ut över stenmurarna, trots mycket utsatta förhållanden.

Man ser också *havtorn* och *syren*.

Bild 4. Mölle by (Foto: Annelie Thell, 2006-09-23)

Typiska växter i den kustnära trädgården

Strandens naturliga vegetation är ofta lågvuxen, formad efter hårda vindar från havet. Växter som trivs här har ett skydd som gör växten tålig. Bladen kan vara täckta av små hår eller har ett vaxlager som skyddar för uttorkning. Skydden gör att bladen får en grågrön ton, vilket är färgen som brukar präglade den typiska, kustnära trädgården. Gråbladiga växter med blomning i milda färger av lila, gult, vitt och rosa används ofta i trädgårdar för att skapa en kustnära atmosfär. *Lammöra*, *strandmalört*, *backtimjan* och *strandtrift* skapar marktäckande ytor. *Lavendel*, *ulleternell*, *bolltistel*, *kantnepeta* och *salvia* är andra perenner man ofta ser i

¹ <http://www.skane-online.se/kullaberg/kulnat.htm>, 2006-09-14

kustträdgården. Bland buskar och träd används ofta *vresrosen*, *havtorn* och *tall*. Gräs har också blivit väldigt populära i sammanhanget.²

4.4 Den lilla trädgården

– Anpassa växter efter ytan

Att planera den lilla trädgården kräver ett noggrant urval av växter. Det gäller att renodla trädgården. När man placera växter i en liten trädgård måste man verkligen tänka sig för innan man ritar in text bok eller tall i planritningen. De liksom ett flertal andra växter växer upp och blir stora med åren. Det är därför mycket viktigt att välja träd och buskar som inte blir så stora naturligt eller att använda sig av växter som tål hård beskärning eller formklippning.

– Nivåskillnader förstärker rums känslan

Finns det nivåskillnader i trädgården kan de utnyttjas för att poängtera olika avdelningar i trädgården. Använder man dessutom olika markmaterial förstärker man rumsindelningen ytterligare. Möjligheten att gå in i olika rum gör att trädgården upplevs större än vad den egentligen är.

– Diagonal gång ökar djupet i trädgården

Ett knep för att trädgården skall upplevas som längre och bredare kan vara att lägga en hårdgjord smal gång diagonalt genom trädgården. Med högre planteringar på vardera sidan om gången kan avståndet från tomtgränsen bort till huset kännas längre, och förstärker känslan av djup och perspektiv i trädgården.

– Bygg med växter på höjden

Det är lätt att känna sig begränsad av en liten tomt. Klätterväxter tar minimal plats av markytan. De breder ut sig på höjden om de får en bra ställning att klättra på. Ett *blåregn* som växer över en pergola skapar ett ombonat tak och skydd som man vill ha i en trädgård. En spaljé klädd med *pipranka* kan också skapa en härlig ljusgrön vägg som skydd.³

² <http://www.odla.nu/artiklar/kustnara>, 2006-09-14

³ Kvant Christel, 2003, Den lilla trädgården.

5. NULÄGESBESKRIVNING

Villa Malm är ett *vitpustat* 1 ½ plans hus, byggt i slutet på 1800-talet på en väldigt liten tomt. Det finns i princip ingen tomt på framsidan och öster om huset. På västsidan finns en meterbred grusgång som leder ner till källaren. Huset ligger ut mot gatan som går längs stranden. Den enda tomtytan som går att använda som trädgård är ca 60 kvm på baksidan av huset. Ytan ser ut som en trekant, omgiven av hus i alla väderstreck. Dessutom går det en offentlig stig precis utanför staketet som leder upp på berget. Stigen används flitigt på sommaren av förbipasserande. På tomten finns en vitmålad, 8 kvm stor *trälänga* som används som förvaringsplats. Norra tomtgränsen består av en 1,5 m hög *mur*, uppmurad av stora gnejsblock och i den östra tomtgränsen står ett gammalt *vitmålat trästaket*. På den fria tomtytan har en omstrukturering påbörjats, så nu finns där en liten bit *gräsmatta*, en hög med jord där det står två gamla *rosor* och en yta med grov *makadam*.

Bild 5. Villa Malm och trädgårdsytan norr om huset.
(Foto: Annelie Thell 2006-09-23)

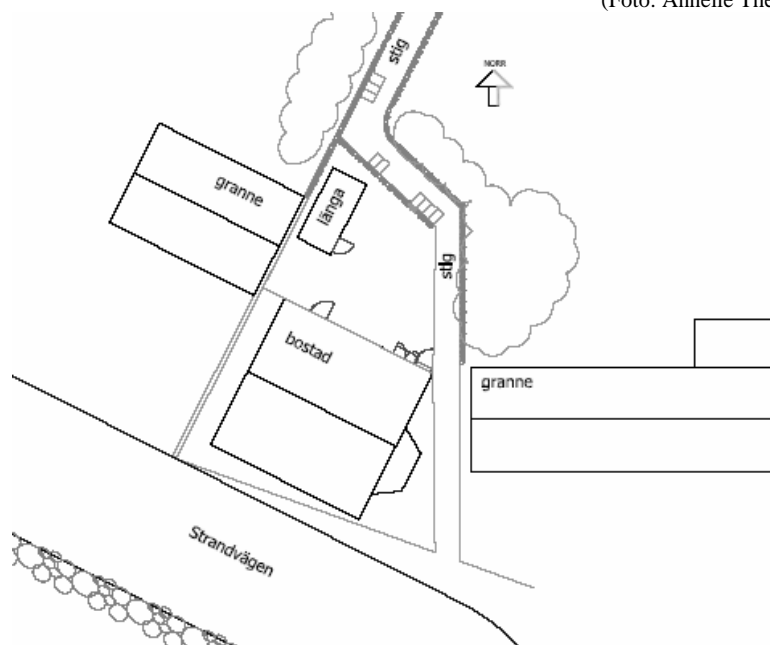

Bild 5. Planritning över Villa Malms tomt samt närliggande omgivning. (Bild Annelie Thell 2006-09-29)

Bild 6. Trädgårdsytan norr om huset.

Bild 7. Trälängan.

Bild 8. Gångstigen som angränsar till tomten.

Bild 9. Vy västerut mot grannhuset.

Bild 10. Utsikten från längans södra gavel.

Bild 11. Huset sett snett uppifrån den offentliga gångstigen.

(Foto:Annelie Thell, 2006-09-23)

6. FÖRÄDLINGEN AV VILLA MALMS TRÄDGÅRD

6.1 Behovsanalys

”Sommarställe med plats för umgänge i engelskinspirerad grönska”

Efter samtal med husägarna förstår jag att de är väldigt trädgårdsintresserade när det gäller utseende och trädgårdsstil, kanske lite mindre när det gäller ståndortskrav och lägesanpassning. Båda har en förkärlek för den engelska trädgården med klippta buxbomshäckar och engelska rosor. Deras önskemål går att följa till viss del men läget vid kusten ställer krav på växtvalet. Jag ställde en del frågor för att ta reda på vad deras syfte och behov med trädgården är. Huset används som ett sommarställe för tre olika familjer. Hit åker man på semestern för att komma ut till havet och njuta av miljöombytet. Först och främst skall trädgården vara en plats där man kan umgås och ha det skönt. Man vill känna närheten till havet när man sitter i trädgården och kunna dricka sitt morgontea på en insynsskyddad uteplats omringat av mycket grönt. *Blåregn, vita rosor, buxbom* och *lavendel* är växter som står på önskelistan. Trädgården nyttjas framför allt på sommaren vilket ställer krav på utrymme för lek och måltider. Den skall helt enkelt fungera som ett extra rum under sommaren.

6.2 Koncept

Förutsättningarna som råder i Mölle och i husets trädgård är ganska givna. Man kan inte frånga det faktum att trädgården är väldig liten och att havet utsätter trädgården för mycket vind och salt. Efter intervju med ägarna styrs man ytterligare då man gärna vill uppfylla deras krav och önskemål. Jag har sett mig om i Mölles omgivning, läst om den kustnära trädgårdens växter och beaktat kundens önskemål. Resultatet av detta blev en välplanerad mysig liten trädgård med inspiration från Mölles flora och en ”touch” av den engelska formklippta trädgården

6.3 Gestaltungsförslag

– Liten kustnära trädgård med engelsk prägel

Till stor del använder jag mig av växter som går att formklippa för att undvika att trädgården växer ihop och att växterna måste bytas ut. Genom att variera markmaterialet i trädgårdens olika delar förstärks rumsindelningen och rums känslan och trädgården upplevs större. För att skapa en kustnära känsla använder jag mycket gräs och gråbladiga växter och genom att använda träplank som markmaterial vill jag ”ta in” badbryggan i trädgården.

Eftersom husets ägare älskar den engelska trädgårdsstilen har jag bl a valt växter som är typiska i den engelska trädgården såsom rosor, formklippt buxbom och blåregn.

– *Uteplatsen*

Ett av de viktigaste behoven för husets ägare är en sittplats för sommarens måltider ute i trädgården. Därför utgick jag från uteplatsen när jag började planera trädgården.

Uteplatsen skall ha det bästa läget, med sol, lä och dessutom en tillräckligt stor yta så att hela familjen får plats. I västra hörnet av trädgården ligger längan som jag tänkte skulle få vara kvar, (efter viss ombyggnad) då den har ett värde som förvaringsplats och insynsskydd.

Trädgården ligger norr om huset vilket ger en skuggig remsa precis intill huset. Detta lämnar östra hörnet kvar för en härlig skyddad uteplats. Jag gör platsen rund för att den skall ge ett mjukt och mysigt intryck. Som markmaterial använder jag *gatsten* av gnejs som fångar upp det lokala materialet. Även muren som för övrigt kommer att ge ett naturligt skydd är uppmurad av gnejssten. För att få insynsskydd och en ombonad känsla

har jag placerat en uppstammad häck av *avenbok* längs med stenmuren

och en bit utmed staketet. Genom att välja en uppstammad modell tar häcken inte någon nämnvärd plats. Avenboken tål att formklippas och är någorlunda salttålig. Det är även ett tåligt träd och har ett nätt vackert

bladverk. Inspirationen till en uppstammad häck fick jag ifrån en

idéträdgård på ”Wisley garden” i England och jag tyckte idén passade

perfekt in i den här trädgården. Runt uteplatsen sätter jag en *lavendelhäck*. Lavendelns

silvriga bladverk visar dess egenskap som torktålig och skapar den kustnära känslan jag är ute efter. Lavendeln är en vedartad växt och behåller sin form över hel året och kommer att utgöra en av stommarna i trädgården. Den går bra att formklippas om den blir för stor.

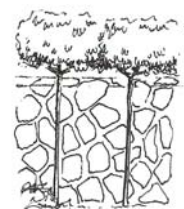

Bild 12.Uppstammad

avenbokshäck Annelie Thell

– *Gångstråk*

Från uteplatsen in mot huset går det en grusgång i en svag kurva fram till husets entrédörr.

Gången öppnas upp en aning vid husentrén och går vidare åt var sitt håll längs med huset och slutar vid grinden som är ingången till trädgården. Gången består av *naturesingel*. Naturesingel är ett rundat rullstensgrus som ger ett naturligare intryck än vanligt stenkross. Den kantas av en upphöjd *storgatsten* för att jämna ut den sluttande trädgården. Direkt innanför kantstenen delas grusgång och rabatt av med låg formklippt *buxbom*. Buxbomshäcken ger struktur till trädgården och gör att gångarna upplevs som längre. Gången går diagonalt genom trädgården

och har planteringar på båda sidorna, vilket ger känslan av ett vidgat perspektiv och skapar större djup i trädgården.

– *Uthus blir lusthus med uteplats*

Jag föreslår att man kortar av längan och flyttar den närmare stemmuren och passar in så att gaveln följer muren. Då utnyttjas ytan bättre och man behåller en värdefull förvaringsplats. Dessutom vill jag förse längan med *glasade dubbeldörrar*, en söderut och en i västerläge. Den lilla längan får då nytt värde och kan även användas som ett litet *lusthus* för att kura ihop sig i en blåsig vårdag eller för att slippa myggen en fuktig sommarkväll. Glasdörrarna i söderläget fungerar som utgång till den andra uteplatsen. I dag utnyttjas inte den här ytan mer än till cykelställ vilket är väldigt synd då den här platsen är den enda med utsikt mot havet ifrån trädgården. Därför gör jag en sitt- och lekyta här. För att få en mjuk behaglig känsla under fötterna väljer jag att placera ett *däck av lärkträ här*. De väderbitna träplankerna förstärker också den så eftertraktade ”vid havet känslan”. Däcket går vidare längs längans långsida och kommer att fungera som en liten *brygga* bort till den stora stensatta uteplatsen. Från att däckets ligger i markhöjd i norra delen av trädgården kommer det närmast huset att bli upphöjt ca 30cm från marken för att kompensera sluttningen.

– *Rabatt för kustnära läge*

Framför trädäcket har jag gjort en rabatt som till största delen består av en av de mest lämpade växterna för läget när det gäller salt och blåst tolerans, *vresrosen*. Jag har sett många fina vresrosor i mycket utsatta lägen i Mölle både i trädgårdar och i naturen. Rosen blir ca 1,5 m hög, den har motståndskraftiga läderartade blad och sorten jag valt har stora fyllda till halvfyllda vita blommor. Den kommer att dämpa mycket av vinden som är väldigt påtaglig just här i gattet ut mot havet. Tillsammans med rosen sätter jag ett torktåligt *atlassvingel* vars ax kommer att röra sig vackert i vinden. Samma gräs använder jag i trekanten som bildas mellan den stensatta uteplatsen, trädäcket och singelgången. Här kommer gräset att sticka upp som ur en spricka i berget och harmoniera väl med trädäcket och den glasade, vita trälängan.

– *Rabatten intill uteplatsen*

Söder om den stora uteplatsen har jag lagt en stor rabatt som domineras av stora vita rabattrosor. När man går in i trädgården genom den vitmålade trägrinden möts man av härlig doft från

Bild 13. Snitt av ros, gräs och buxbomsrabatt. (Illu. A. Thell)

den rikligt blommande *rosen 'Iceberg'*. Tillsammans med spridda *buxbomsklot* och den välklippta *buxbomshäcken* tror jag det känns som att komma in i en engelsk trädgård. För att mjuka upp rabatten har jag satt in två olika gräs, *atlassvingeln* som står i den torraste och soligaste delen och *blåtåtel* har jag placerat mellan rosorna och i de skuggigare delarna. Blåtåteln vill ha mullrikare jord precis som rosorna och tål lite skuggigare lägen. Runt buskar och gräs har jag valt låga marktäckare. I det soligast partiet trivs *lammöron* som passar bra ihop med lavendelhäcken och atlassvingeln. Runt rosorna täcker *hasselörten* marken och mellan buxbomskloten får den tåliga *blodnävan* breda ut sig. Blomningen i rabatten kommer att gå i vitt. Även *storklockan* som jag vill ha här för att ger ett vildare uttryck skall vara vit. Blålockorna tillhör den vilda bukett du kan plocka i Mölles natur så det kändes bra att ta med en klocka i rabatten.

Till sist gör jag en chansning när jag placerar ett vitt *blåregn* mot väggen på längan. Blåregnet vill ha sol värme och fuktig jord vilket inte alla lägen erbjuder vid kusten, men längst upp på längans sydöstra långsida blir det ett skyddat hörn där stenvuren dessutom avger värme. Tillför man den en fuktighetshållande väl-dränerad jord tror jag den kan trivas här.

Bild 14. Perspektiv av gestaltningsförslaget. (Illustration Annelie Thell)

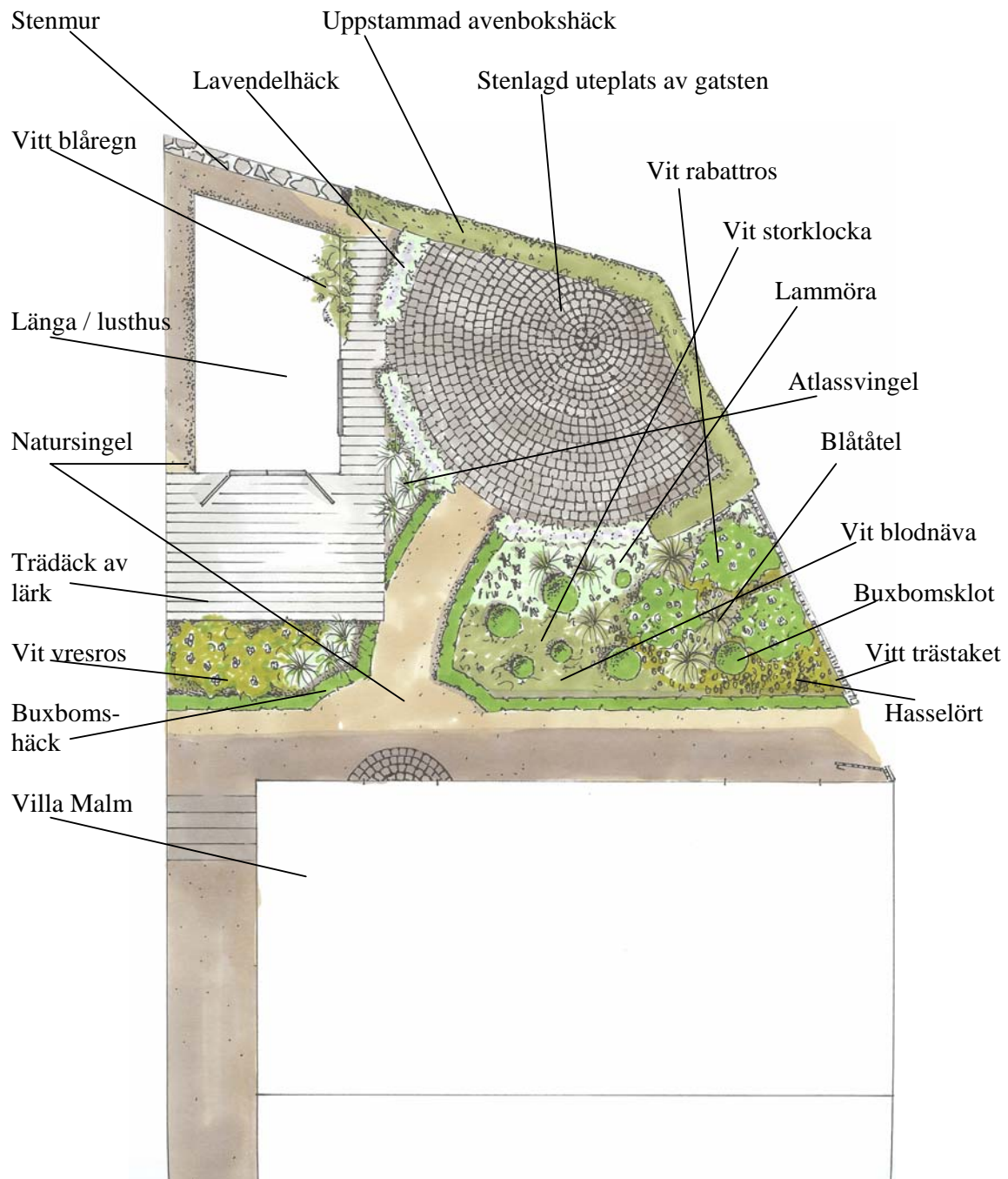

Bild 15. Illustrationsplan med beskrivningar av materialet. (Illustration: Annelie Thell)

7. VÄXTLISTA

7.1 Träd

Carpinus betulus – *avenbok*

Ett medelstort mycket tåligt träd som även kallas bok.

Tål hård beskärning och är någorlunda salttålig vilket gör avenboken perfekt som häck

Bild 16. (Foto: Annelie Thell, 2006-05-11)

7.2 Buskar

Buxus sempervirens 'Suffruticosa' – *buxbom*

En tålig buske som frodas i de flesta jordar i sol eller skugga. Denna sort har ett mycket tätt buskigt växtsätt och kan klippas och hållas som en låg 30cm hög häck.

Bild 17. (www.bbc.co.uk, 2006-10-05)

Buxus sempervirens 'Faulkner' – *buxbom*

Likvärdig 'Suffruticosa' men växer lite fortare och blir lite större.

Bild 18. (www.drakenius.se, 2006-10-05)

7.3 Klätterväxter

Wisteria sinensis 'Alba' – *vitt blåregn*

Blåregn är en vedartad klätterväxt och sorten 'Alba' blommar med vita långa hängande klasar från maj till juni. Bladen som kommer senare är först bruna och blir sedan gröna. Jorden skall vara väl-dränerad och läget soligt och varmt. Växten är giftig.

Bild 19. (Foto:Annelie Thell, 2006-09-23)

7.4 Rosor

Rosa floribunda 'Iceberg' – vit rabattros

En av de bästa vitblommiga rabattrosorna, med mycket vackra fyllda till halvfyllda blommor som får inslag av rosa på hösten. Den blommar rikligt och bra med en söt doft av hallon och citron. Den blir ca 1,20 cm hög. Vill ha humusrik väl-dränerad jord

Bild 20. (www.jacksonsnurseries.co.uk, 2006-10-05)

Rosa rugosa. 'Blanche Double de Coubert' – vit rugosaros

Rugosarosor bildar täta välformade buskar med fylligt läderartat bladverk och taggiga grenar. Slår rotskott. Den här sorten slår mindre rotskott, har stora fyllda till halvfyllda vita blommor. Den är härdig, frisk och salttålig och växer bra på sandiga magra jordar.

Bild 21. (foto: Annelie Thell 2006-09-23)

7.5 Perenner

Asarum europeum – hasselört

En låg marktäckande ört med njurformade mörkgröna blad. Trivs i skugga. Tål även torka

Bild 22. (www.pflanzen-portal.com, 2006-10-05)

Campanula persicifolia 'Alba' – vit storklocka

En upprättväxande brynväxt med stora vita klockor utmed stängelns överdel, som trivs på lättare jordar. Ger ett vilt uttryck till rabatten

Bild 23. (www.whiteflowerfarm.com, 2006-10-05)

***Geranium sanguineum 'Album'* – vit blodnäva**

Blodnävan har fått sitt namn efter dess vackra höstfärg. Arten är en 20 cm hög perenn som sprider sig och bildar en tät matta som är både tork och salttålig.

Bild 24.(www.gcnursery.co.uk, 2006-10-05)

***Lavandula angustifolia 'Munstead'* - lavendel**

En är en städsegrön vedartad aromatisk buske med silvergrått bladverk och violetta blomax. Trivs i väl-dränerat soligt läge. Kan användas som låg häck och formklipps efter blomning

Bild 25. (www.cottage-gardens.net, 2006-10-05)

***Stachys byzantina 'Silver Carpet'* – lammöra**

Lammöra är en låg växt ört men stora ludna blad. Sorten är kompakt och blommor sällan. Bildar en marktäckande matta i väl-dränerade, soliga lägen.

Bild 26. (www.stauden-tipps.de, 2006-10-05)

7.6 Gräs

***Festuca mairei* – atlassvingel**

Ett tåligt gräs för det utsatta soliga läget. Gräset blir 60-70 cm högt och har ett tuvbildande växtsätt med smalt grågrönt bladverk, och smala vippor.

Bild 27. (www.lympha.net, 2006-10-05)

***Molinia caerulea 'Dauerstrahl'* – blåtåtel**

Ett gräs som växer på mullrika jordar. Gräset har blågrönt tuvat bladverk och meterhöga smala blomax. Odlas i sol till halvskugga.

Bild 28. (www.rangedala-plantskola.se, 2006-10-05)

8. REFLEKTIONER

Frågeställningen i mitt arbete har varit hur man gestaltar och gör växtval för en liten och kustnära trädgård så att den blir lägesanpassad och funktionell. Jag försökte tänka på ståndorten men resultatet visar att man lätt påverkas av kundens önskemål, den lokala omgivningen och egna tankar om hur en fin trädgård skall se ut. Slutresultatet visar ändå att de mål jag hade för trädgården uppfylldes. Visst kunde jag använt mig av enbart ståndortsanpassade växter men då hade ägarnas önskemål fått stå till sidan och karaktären på trädgården hade inte blivit den önskade.

När jag undersökte växtligheten i Mölles omgivning förstod jag hur väl en växt kan anpassa sig. Växter som inte borde trivas i dessa förhållanden växer här och visar sin otroliga anpassnings- och överlevnadsförmåga. Jag har sett fina exemplar av både gullregn, blåregn och lavendel som inte är direkt salttåliga. Lavendeln har jag sett växa i lägen utsatta för hårda salta vindar. Därför ska man inte generalisera och utesluta en art enbart för dess i trädgårdslitteraturen angivna ståndortkrav utan prova sig fram i trädgården. Det kan finnas platser i trädgården där mikroklimatet gör det gynnsammare för växten. Utan min exkursion till Mölle skulle mitt idéförslag förmodligen ha resulterat i en trädgård med växter som enligt litteraturen är salt- och vindtåliga, och missat arter som faktiskt växer i Mölle trots att de ibland påstås ha andra ståndortskrav.

Därför vill jag poängtera hur viktigt det är att man noga studera de lokala trädgårdarnas material, och växterna som är traditionella eller typiska just här och att man även anpassa sitt växtval till byggelsens karaktär. Utgår man från detta tror jag att man uppnår ett bra resultat vilket är svårt att åstadkomma genom att endast använda sig av litteraturen.

9. KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur:

Botanica, 2003

Flora Linnea roshandbok, 2:a upplagan

Kvant Christel, 2003, Den lilla trädgården.

Kvant Christel, Inger Palmstierna 2004, Vår trädgårdsbok.

Leyhe Ulrike, 2005 Grasses and Ferns

Elektroniska källor:

<http://www.odla.nu/artiklar/kustnara>, 2006-09-14

<http://www.skane-online.se/kullaberg/kulnat.htm>, 2006-09-14